

תורתו והוראותיו
 א. ב' אייר⁵ (והימים הסמוכים⁶) הוא זמן מסוגל להוסיף מכאן ולהבא בלימוד תורתו וקיום הוראותיו אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו⁷.

ב. מתחיל מההוראה העיקרית⁸, בפתגמו המפורסם⁹ שכללות ההנהגה צריכה להיות באופן ד"לכתחילה אריבער¹⁰, שזו היתה דרכו המיוחדת של אדמו"ר מהר"ש - "א בעל-שם סקע הנהגה", ועד שנקרא על שם הנהגה זו - בעל הנהגה ד"לכתחילה אריבער¹⁰.

ג. [ה]לכתחילה אריבער [צריך להיות], הן בעניני התורה ומצוותי (ועד גם) והן בעניני הרשות, "כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו"; הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לפעולה על הזולת¹¹.

ד. הנ"ל הוא בהדגשה מיוחדת בנוגע להוספה בלימוד תורתו של בעל יום ההולדת (ביחד עם ההוספה בכל עניני התורה, נגלה

5 ענין כללי
 ראה שיחת ב' אייר תשמ"ט, התועדויות ע' 107: "יש לעורר עוה"פ אודות הענין ד"לכתחילה אריבער" בנוגע למעשה בפועל, "המעשה הוא העיקר". ונקודת הענין - שכא"ו א ישתדל לפעול ולהנהיג ("איניפיר") בעצמו דרך ההנהגה ד"מלכתחילה אריבער" בכל עניני טוב וקדושה.
 וראה שיחת כ"ח ניסן תנש"א, התועדויות ע' 118: "ועל הסדר ד"לכתחילה אריבער" - ה"ז פועל גם מלמפרע, היינו, שכל הענינים דהימים שלפנ"ז (החל מיום כ"ז ניסן) נעשים "מלכתחילה אריבער" ובאופן ד"תפארת שבתפארת".

6 מעלת הימים הסובבים לב' אייר
 ראה משיחת ש"פ קדושים, וב' אייר תשמ"ט - התועדויות ע' 100: "יום הש"ק שממנו מתברך ב' אייר, וממנו נכנסים תיכף לב' אייר, במוצש"ק, ועאכ"כ ב' אייר עצמו - ה"ז זמן מסוגל לקבל החלטות טובות בכל הקשור לנהגה בדרך אשר הורנו בעל יום ההולדת ד"תפארת שבתפארת".

7 כיצד הנשיא לשעבר משפיע על דורנו?
 משיחת ש"פ תז"מ תש"נ - התועדויות ע' 120. וראה שיחת ב' אייר תנש"א - התועדויות ע' 145: "...יום ההולדת של אדמו"ר מהר"ש - מהוה לימוד והוראה ונתינת כח לכל אחד ואחת מישראל, האנשים והנשים והטף, בנוגע לכללות הנהגתם בכל יום במשך כל השנה... ביום הולדת - "מזלו (של בעל יום ההולדת) גובר". וכיון שבעל יום ההולדת הוא נשיא בישראל, ש"נשיא הדור הוא ככל הדור, כי הנשיא הוא הכל", מובן, שהתגברות המזל דנשיא הדור פועלת ומשפיעה על כל (אנשי ונשי) הדור שלו, ועל ידו גם על כל הדורות שלאח"ז, שהם יוצאי חלציהם של הדורות שלפני זה, ומקבלים כל עניניהם באופן של ירושה".

8 מזל עיקרי
 ראה שיחת ב' אייר תנש"א - התועדויות ע' 145: "הפעולה דהתגברות המזל היא - לכל לראש - בענינו העיקרי, אשר, נוסף על ריבוי מאמרי החסידות שלו, וריבוי ההוראות וההנהגות (ברבים) שלו, ישנו הענין העיקרי שנקרא (בפי חסידים) על שמו - "לכתחילה אריבער", ע"ש הנהגתו המיוחדת באופן ד"לכתחילה אריבער", כפתגמו הידוע ומפורסם".

9 ראה משיחת ש"פ קדושים, וב' אייר תשמ"ט - התועדויות ע' 87: "ידוע הפתגם של אדמו"ר מהר"ש: "די וועלט זאגט אז מען קען ניט ארונטער דארף מען אריבער, און איך האלט אז מען דארף לכתחילה אריבער" (העולם סבור שכאשר אי אפשר ללכת מלמטה הולכים מלמעלה, ואני סבור - אומר אדמו"ר מהר"ש - שמלכתחילה צריך ללכת מלמעלה). כלומר, אין ליהודי להתחשב בחשבונות, מדידות והגבלות (ועל אחת כמה וכמה מניעות ועיכובים) שבעולם, כי, יהודי הוא למעלה מהעולם, ולכן צריכה להיות הנהגתו באופן של הליכה מלמעלה, "לכתחילה אריבער".

10 משיחת ש"פ תז"מ תש"נ - התועדויות ע' 120.
 להעיר מהתועדויות תנש"א ע' 215 - שיחת ל"ג בעומר: "יחלקו עתה מטבעות, שוה כסף וכו'. ובהערה 41: שהונפקו במיוחד בקשר ל"תפארת שבתפארת", ומופיעה בהם ההוראה של אדמו"ר מהר"ש: "און איך זאג לכתחילה אריבער" (המור"ל).
 11 משיחת ש"פ קדושים, וב' אייר תשמ"ט - התועדויות ע' 100.

ב' אייר - "תפארת שבתפארת" יום הולדת כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע

פתיחה
 כ"ק אדמו"ר מהר"ש (הנשיא הרביעי בשושלת חב"ד) נולד בב' אייר תקצ"ד, היום השבעה עשר לספירת העומר, יום המקביל לספירה תפארת שבתפארת¹.

בלוח 'היום יום' ליום זה, מספר הרבי מה"מ: "בהיותו (אדמו"ר המהר"ש) בן שבע, בחן אותו פעם הצמח צדק. הסבא (אדמו"ר המהר"ש) עשה כל כך טוב, שהמלמד שלו מאוד התפעל, ולא יכל להתאפק ואמר לצמח צדק: הא, מה אתם אומרים, הוא עושה טוב? הצמח צדק ענה לו: מה ההתפעלות, שתפארת שבתפארת עושה טוב".

כשם נרדף לרבי מהר"ש נחשבת האמרה המפורסמת ביותר שלו: "דער וועלט זאגט, אז אויב מען קאן נישט ארונטער גייט מען אריבער, און איך זאג אז מען גייט 'מלכתחלה אריבער' (תרגום חופשי: העולם (רוב האנשים) סובר: כשלא יכולים ללכת מתחת צריכים לעבור מלמעלה, ואני סובר שמלכתחילה צריכים לעבור מלמעלה)".

הרבי מהר"ש הנחיל גישה זו לבנו, הרבי הרש"ב, שהעביר אותה הלאה לבנו, הרבי הקודם³. לכתחילה אריבער, כתב הרבי הקודם, שימש כבסיס ומקור השראה לכל פעולותיו למען היהדות והחסידות, למרות הקשיים האדירים שהציב בדרכו המשטר הקומוניסטי.

הרבי מה"מ היה זה שעשה את העקרון היסודי הזה, לכתחילה אריבער, לתכונה טבעית, ולגישה שלנו ליהדות ולחיים בכלל⁴.

וזאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

1 תולדות חייו ב"ספר התולדות - אדמו"ר מוהר"ש" לכ"ק אדמו"ר מה"מ (בהוצאת קה"ת, ברוקלין תש"ז, תשנ"ז) ובפירוט נוסף, בספר בשם זה של הרה"ח רא"ח שי' גליצנשטיין, בהוצאת קה"ת, כפ"ח תשל"ו.

2 ישנן שבע מידות או תכונות אלוניות, שלושת הראשונות (וגם הגדולות) שבהן, הן חסד, גבורה, תפארת. כל מידה מכילה אלמנטים של המידות האחרות, חסד שבחסד, גבורה שבחסד, וכו'. סך הכל ישנן 49 שילובים, כנגד 49 ימים שבהם אנו סופרים ספירת העומר. הרבי מהר"ש נולד בב' אייר, תפארת שבתפארת, שילוב המייצג רמה רוחנית גבוהה מאוד. (על פי הערה להיום יום באנגלית ב' אייר).

3 ראה מכתב מט"ו חשון תרפ"ח, א"ק אדמו"ר הרי"ץ חלק א'. מכתב זה הוא האיזכור הראשון למונח "לכתחילה אריבער".

4 ק מתפרסם פתגם
 ראה שיחת פרשת האזינו, "ג תשרי תשמ"ט: "פתגם זה אמרו בעל ההילולא, אדמו"ר מהר"ש, אבל, לא נתפרסם (כ"כ) בחייו, וגם לא בחיי בנו וממלא מקומו, אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, וגם לא בתחלת נשיאתו של כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו [אף שמסתבר לומר שמזמן לזמן נזכר פתגם זה, אם כי לא מצאנו בפירוש במאמרים ובשיחות], עד שהגיע הזמן של"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו פירסם פתגם זה לרבים, והולך ומתפשט בכל תפוצות ישראל. ומיני אז נעשה פתגם זה הוראה לרבים".

דתורה ופנימיות התורה שנתגלה בתורת החסידות), וכן"ל, הן לעצמו והן בפעולה על הזולת¹².

ה. וגם הדגשה מיוחדת בהענין ד"לכתחילה אריבער" בנוגע ללימוד והפצת פנימיות התורה כפי שנתגלתה בתורת החסידות - לכל אחד ואחת מישראל, אנשים ונשים¹³ ונגם] טף¹⁴, באופן ד"יפוצו מעינותיך חוצה", בכל העולם כולו¹⁵.

ו. עיקר החידוש¹⁶ בהוראה ד"לכתחילה אריבער" הוא - שההנהגה ד"אריבער" היא לא רק בזמנים ומצבים מיוחדים (לאחרי הקדמת העבודה שבסדר והדרגה¹⁷), אלא שההתחלה היא בהנהגה ד"אריבער"¹⁸.

ז. ההנהגה ד"אריבער" היא "לכתחילה" - "התחלה" גם בנוגע להנהגה ד"אריבער", כלומר, גם כשמתחיל באופן ד"אריבער", צריך לידע שזוהי התחלה בלבד, ולאחרי זה צריך לילך ולהוסיף בהתנועה ד"אריבער" לגבי ה"אריבער" שלפני זה¹⁹.

12) שם תשמ"ט: "הפצת המעיינות חוצה (ביחד עם הפצת התורה בכלל), באופן ד"לכתחילה אריבער".

13) משיחת ש"פ תז"מ תש"נ - התוועדות ע' 129-30: "שאף הן חייבות בלימוד תורת החסידות שבה נתבארו הענינים דאמונת ה', אהבתו ויראתו כו", "שש המצוות שחיובן תמידי".

14) "כמ"ש חנוך נלער ע"פ דרכו גו' גם כי יזקין לא יסור ממנה".

15) תש"נ שם.

16) שם ע' 123: "עצם העבודה שאצל בני ישראל יש גם אופן הנהגה ד"אריבער" (בזמנים ומצבים מיוחדים) - אין בה משום חידוש (כ"כ)".

17) שם ע' 120: "כלומר, אף שיש ב' דרכים בהנהגת האדם ע"פ התורה, הנהגה בסדר והדרגה, והנהגה של דילוג ("אריבער") למעלה מסדר והדרגה, ויש מקום להתחיל בהנהגה שע"פ סדר והדרגה ואח"כ לבוא לאופן ודרך הנהגה ד"אריבער". ובהערה 10: "וכמפורש בהתחלת הפתגם: "די וועלט זאגט אז ווען מ'קען ניט ארונטער גייט מען אריבער", היינו, שיש הנהגה באופן שהולכים "ארונטער", ומובן, שגם הנהגה זו היא ע"פ התורה, דאל"כ, מאי קמ"ל בהמשך, אלא, שהנהגה זו היא ע"פ ההגבלה שמצד טבע העולם (כפי שנברא ע"י הקב"ה) - "די וועלט זאגט כו" (והחידוש הוא שצ"ל הנהגה שלמעלה מטבע העולם - "לכתחילה אריבער")."

18) משיחת ש"פ תז"מ תש"נ - התוועדות ע' 123: "ועי"ז נעשה גם ההמשך שלאחרי זה באופן ד"אריבער" **שכל עניני העבודה** (גם הענינים שבסדר והדרגה) נעשים באופן ד"אריבער" - כמודגש בחג הפסח וספירת העומר, שהתחלת העבודה דב"י (החל מלידת עם ישראל בחג הפסח) היא באופן של דילוג וקפיצה ("אריבער"), ונמשכת ופועלת גם בעבודה שע"פ סדר והדרגה בספירת העומר.

וענין זה מרומז בהולדתו של בעל ההוראה ד"לכתחילה אריבער" בהתחלת חודש אייר, החודש דספירת העומר - ללמדנו שהנהגה ד"אריבער" חודרת גם בעניני העבודה שבסדר והדרגה, כבספירת העומר, ובספירת העומר עצמה - בימי החול ג"כ, לאחרי סיום חג הפסח וכל חודש ניסן, ולאחרי ר"ח אייר (- ב' אייר), כיון **שהתחלה** ("לכתחילה") היא באופן ד"אריבער".

וראה שיחות (ליל ומוצאי) ב' אייר תשמ"ח - התוועדות ע' 18-21: **"אריבער"** פירושו - שהנהגה היא באופן של הרמה והגבהה, ובזה גופא - **"לכתחילה אריבער"**, היינו, שהנהגה באופן של הרמה והגבהה היא (לא רק לאחרי משך זמן, לאחרי כו"כ עניני עבודה, אלא) תיכף ומיד **בהתחלת** עבודתו. זאת ועוד: "אריבער" - כולל הרמה והגבהה גם ביחס לענין הכי גבוה . . . וי"ל, קרוב לודאי, שגם הדיוק ד"לכתחילה אריבער" כולל הרמה והגבהה ביחס לענין הכי גבוה".

19) משיחת ש"פ תז"מ תש"נ - התוועדות ע' 120. ושם ע' 124-123: "זאת ועוד: כיון שהתנועה ד"אריבער" אינה ענין חד-פעמי, אלא ענין תמידי, שחודר בכל עניני העבודה, מובן, שמזמן לזמן הולך וניתוסף בהתנועה ד"אריבער" . . . וענין זה מרומז בהולדתו של בעל ההוראה ד"לכתחילה אריבער" בהתחלת חודש אייר, החודש דספירת העומר - ללמדנו שגם לאחרי שישנו כבר העילוי ד"אריבער" עד תתה, לאחרי חג הפסח והתחלת ספירת העומר, עד שכבר עברו שני שבועות ("כפלים לתושי"), ונמצאים כבר בשבוע השלישי, צריך להוסיף עוד יותר בהנהגה ד"אריבער", "אריבער" לגבי "אריבער". וראה משיחות ש"פ קדושים, וב' אייר תשמ"ט - התוועדות ע' 87: "וביחד עם זה - נעשית הוראה בחיים (ככל עניני "תורת חיים"), הוראה בחיי היום-יום במעשה בפועל (כבכל עניני התורה ש"המעשה הוא העיקר")."

ת. [קבלת ה]החלטות הטובות (וקיומם), צריכה להיות ("לכתחילה") בתכלית התוקף ("אריבער"), שאין צורך להמתין להנהגה ד"שלושה פעמים" כדי שיהי' בזה התוקף ד"חזקה", כיוון שבכחו לפעול כל הענינים באופן ד"לכתחילה אריבער"²⁰.

לסדר התוועדות ביום ההולדת ובימים הסמוכים בכל מקום

ט. בודאי יסדרו התוועדות ביום ההולדת (ובימים הסמוכים אליו, - כולל ובמיוחד - ביום השבת קודש) "ברוב עם הדרת מלך" באופן שיחזקו ויעודדו להוסיף בכל עניני התורה ומצות באופן ד"לכתחילה אריבער"²¹.

י. לסדר ההתוועדות בכל מקום ומקום - החל מד' אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ("קרית מלך", "מאן מלכי רבנן") נכדו וממלא מקומו של בעל יום ההולדת²².

להדפיס הספרי חסידות דאדמו"ר מהר"ש באותיות מרובעות

יא. לקבל החלטות²³ בנוגע להדפסת ספרי החסידות של אדמו"ר מהר"ש מחדש באותיות מרובעות דוקא, שרובם נדפסו באותיות "עגולות", שהקריאה והלימוד בהם היא בקל יותר [ועל דרך זה לשאר ספרי חסידות]²⁴.

לפרסם כל הנ"ל בכל מקום האפשרי

יב. בטח יעוררו ויפרסמו [בנוגע ל]כל הנ"ל בכל מקום ומקום האפשרי, גם במקום שיש ספק כו"²⁶.

20) משיחת ב' אייר תנש"א - התוועדות ע' 145-146: "וענין זה (ראה לעיל הערה 8) מהווה לימוד והוראה ונתינת כח כלא"י מישראל בנוגע לכל עניניו, החל מעניני התנ"כ שהם הפנימיות והעצמיות והעיקר דחיי האדם . . . דאף שסדר העולם אינו כן, מכל מקום, בכוחו של כל אחד ואחת מישראל (ובפרט) שהולך בשליחותו של נשיא הדור ההוא לפעול כל הענינים באופן ד"לכתחילה אריבער".

ויש להוסיף, שהתוקף ד"חזקה" (לא רק לאחרי הנהגה בפועל שלושה פעמים, אלא) תיכף בהתחלת העבודה ("לכתחילה אריבער"), הוא בכחו של נשיא הדור שבא לאחרי שלימות העבודה **דשלושה** נשיאי הדור שלפני זה, ומודגש עוד יותר בדורנו זה, להיותו לאחרי שלימות העבודה **דשלושה** דורות שבהם היתה הנהגה ע"פ ההוראה ד"לכתחילה אריבער" (שלושה שבשלושה), ולא עוד אלא שדור זה הוא דור התשיעי (להבעש"ט) - ג' פעמים שלשה".

21) משיחת ש"פ קדושים, וב' אייר תשמ"ט - התוועדות ע' 100: "איש את רעהו יעזרו גו' חזק".

22) שם ע' 100.

23) שם ע' 100: "ב' אייר . . . הוא זמן מסוגל לקבל החלטות טובות בכל הקשור להנהגה בדרך אשר הורנו בעל יום הולדת . . . כולל גם בנוגע להדפסת וכו'".

24) שם ע' 101: "ועד"ז בנוגע לספרי החסידות שנדפסו באותיות רש"י, שבטח ידפיסום מחדש באותיות מרובעות - (ובמילא יכולים לנצל את כח היגיעה להוסיף בהבנת תוכן הענין)".

25) שם ע' 101: "אשר, הצורך בזה מודגש ביותר בנוגע לספרי החסידות המודפסים של אדמו"ר מהר"ש, שרובם נדפסו באותיות "עגולות", ובודאי ידפיסום מחדש באותיות מרובעות דוקא". ובהערה 151: "מרובעות דוקא, שדומות לכתב אשורי (אף שאינם כתב אשורי ממש). ועד כדי כך, שאפשר שזהו מהטעמים שנמנעו גדולי ישראל בדורות שלפנינו (כהרמב"ם וכי"ב) לכתוב כתב מרובע, כי אם, כתב משיטא, כתב רש"י, שצורת האותיות דומות במקצת לכתבי דאח"ע במדינה היא, וכן נהגו בהדפסה - להדפיס הפירושים כו' בכתב רש"י, ולא בכתב מרובע (כמו החומש, ש"ס, רמב"ם, ושו"ע). אבל אעפ"כ, מדור לדור הולך וניתוסף בהדפסת עניני תורה באותיות מרובעות - ע"פ הוראתם של גדולי ישראל, כידוע ומפורסם, ועד"ז בנוגע להדפסת תורת החסידות - שבזמנו של רבינו הזקן נדפס ספר התניא באותיות מרובעות, וגם תורת החסידות של אדמו"ר האמצעי, שיש שנדפסו לפני שנים רבות באותיות מרובעות, וכאמור, הולך ומוסיף מדור לדור בהדפסת עניני תורה באותיות מרובעות (כדי להקל על הלומדים כו)".

26) משיחת ש"פ קדושים, וב' אייר תשמ"ט - התוועדות ע' 106: "שהרי, "ספק" בגימטריא "עמלק", וצריכים לבטל כל הענינים שיש להם שייכות לעמלק, כולל גם ענין הקרירות ("אשר קד"), דאף שהעבודה צריכה להיות בסדר מסודר, ע"פ חשבון כו', הרי, ביחד עם זה, צריכה להיות מתוך חיות והתלהבות, עד לאופן שלמעלה ממדידה והגבלה, "בכל מאוחד". ועד ל"מאד האמיתי".